

Notitie

AAN

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

T.A.V.

--

AFKOMSTIG VAN

G. Horst,
beleidsmedewerker CNV Onderwijs

DOORKIESNUMMER

030- 751 1724

PAGINA

1/3

DATUM

10 juni 2013

ONS KENMERK

-

STATUS

Ter informatie

BETREFT

Consultatie Wetsvoorstel afschaffen verplichte maatschappelijke stage

Inleiding

Sinds het schooljaar 2011/2012 zijn alle leerlingen in die instromen in het voortgezet onderwijs verplicht een maatschappelijke stage te doen van ten minste dertig uur tijdens hun schoolcarrière in het voortgezet onderwijs. Scholen krijgen sinds dat schooljaar hiervoor een tegemoetkoming in de lumpsum om de organisatie van de maatschappelijke stage mogelijk te maken, zoals het ontwikkelen van materialen, het aanstellen van een coördinator maatschappelijke stage en de scholing van leraren in het begeleiden van leerlingen voor, tijdens en na de maatschappelijke stage. Ook de gemeenten krijgen een bijdrage via het gemeentefonds. Deze niet-geormerkte middelen krijgen ze omdat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het ontwikkelen of versterken van de makelaarsfunctie op lokaal niveau.

In het Regeerakkoord van VVD en PvdA is afgesproken om de wettelijke verplichting voor de maatschappelijke stage af te schaffen per schooljaar 2015/2016. Op 15 mei 2013 heeft het Ministerie van OCW daartoe een wetsvoorstel gepubliceerd. In deze notitie presenteert CNV Onderwijs een alternatief voorstel met een gefaseerde afschaffing van de verplichte maatschappelijke stage.

Het huidige wetsvoorstel afschaffen verplichte maatschappelijke stage

Het huidige wetsvoorstel voor de afschaffing van de verplichte maatschappelijke stage gaat uit van een volledige afschaffing per schooljaar 2015/2016. Daarbij loopt de volledige financiering nog door tot en met het schooljaar 2014/2015. Scholen raken dus in één keer de volledige huidige bijdrage voor de maatschappelijke stage kwijt. Het gaat dan om € 50 miljoen in 2016 en per 2017 om € 55 miljoen per jaar structurele bezuiniging op de lumpsum van scholen. Dit geldt ook voor de bijdrage aan de gemeente via het gemeentefonds. Daarvoor wordt per 2015 € 20 miljoen structureel bezuinigd uit het gemeentefonds.

Het huidige wetsvoorstel betekent niet dat scholen niet meer een maatschappelijke stage op het onderwijsprogramma mogen zetten. De maatschappelijke stage verliest zijn wettelijke verplichting en wordt een facultatief onderdeel van het onderwijsprogramma. Scholen krijgen daarmee volgens het kabinet "meer ruimte om eigen keuzes te maken bij het inrichten van het onderwijsprogramma".

Overwegingen bij Wetsvoorstel tot afschaffing van de verplichte maatschappelijke stage

CNV Onderwijs ziet het los laten van het verplichtende karakter van de maatschappelijke stage als een positieve stap. Een deel van de scholen heeft met tegenzin en op het laatste moment een maatschappelijke stage gerealiseerd. In veel gevallen zullen op deze scholen kwaliteit en daarmee de effecten bij de leerlingen ondermaats zijn. Dit gegeven, in combinatie met de aanzienlijke middelen die (ook deze) scholen voor de maatschappelijke stage ontvangen, moet als een onwenselijk situatie gezien worden. De maatschappelijke stage is echter op een deel van de scholen een groot succes. De maatschappelijke stage is een sterke merknaam geworden binnen en buiten de scholen. Deze scholen en de schoolomgevingen zijn enthousiast. Er is een ruim en gevarieerd aanbod van stageplaatsen. Positieve effecten op leerlingen zijn voor betrokkenen evident en ook wetenschappelijk onderbouwd (Tweede Kamer, Vergaderjaar 2009-2010, Kamerstuk 31 289, nr. 85). De scholen die geïnvesteerd hebben in een succesvolle maatschappelijke stage worden in het huidige wetsvoorstel het hardst getroffen. Door de manier waarop het budget wordt afgebouwd ontstaat onnodige schade aan lokaal bloeiende stagepraktijken. CNV Onderwijs is van mening dat als de bekostiging van de maatschappelijke stage toch stopt we beter eerder kunnen inspelen op deze wijziging en de nog beschikbare bekostiging beter willen verdelen. We stellen daarom aanpassingen in het wetsvoorstel voor die recht doen aan de volgende uitgangspunten:

1. scholen waar is geïnvesteerd in een kostbare infrastructuur meer tijd geven om een transitie te maken naar een maatschappelijke stage zonder bekostiging;
2. zo spoedig mogelijk te stoppen met de bekostiging van de maatschappelijke stage ongeacht de inspanning van de school;
3. deze aanpassingen zijn zoveel mogelijk budgettair neutraal.

Met de oplopende bezuinigingen en de decentralisatie van een aantal beleidsvelden zoals AWBZ, jeugdzorg en participatiewet van het Rijk naar de lokale overheid, zal er steeds vaker een beroep gedaan moeten worden op de samenleving. Waar tot voor kort deskundigen werden ingeschakeld zal dat in de toekomst veel vaker afhangen van vrijwilligers. Veel gemeenten zijn daarom bezig om wijkgericht werken nieuw leven in te blazen. Dat wijkgericht werken vraagt een betrokkenheid van bewoners op hun leefomgeving. De maatschappelijke stage maakt jongeren bewust van hun rol in die leefomgeving en sluit dus goed aan bij de focus van veel gemeenten.

CNV Onderwijs vindt dat het huidige wetsvoorstel de scholen die graag door willen gaan met de maatschappelijke stage onvoldoende mogelijkheden biedt om de overgang naar de nieuwe situatie te maken. We pleiten voor een meer geleidelijke afbouw van de financiering en de overgang naar de nieuwe situatie met een facultatieve maatschappelijke stage.

Het alternatieve voorstel gefaseerd afschaffen verplichte maatschappelijke stage

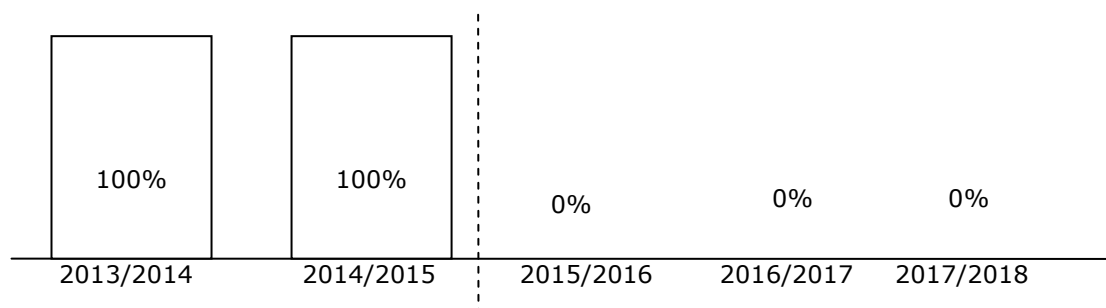
CNV Onderwijs stelt voor om de maatschappelijke stage al per schooljaar 2014/2015 af te schaffen en over te gaan tot een facultatieve maatschappelijke stage. Vervolgens wordt in drie schooljaren het huidige budget afgebouwd. We stellen daarbij de volgende drie stappen voor: in 2014/2015 60% van het huidige budget, in 2015/2016 30% van het huidige budget, en in 2016/2017 10% van het huidige budget. Per schooljaar 2017/2018 is daarmee de volledige bezuiniging gerealiseerd. Scholen kunnen met ingang van het schooljaar 2014/2015 een aanvraag doen voor het voor dat schooljaar fungerende percentage van het budget.

Deze aanvraag is echter niet verplicht. De middelen moeten wel aan de maatschappelijke stage worden besteed. Verantwoording over de besteding van deze middelen loopt via de jaarrekening van de school, waarin de middelen voor de maatschappelijke stage expliciet moeten worden vermeld. Als blijkt dat de verkregen middelen niet aan de maatschappelijke stage zijn besteed, zal het verkregen bedrag worden teruggevorderd. Bij onderuitputting van het budget voor het betreffende schooljaar worden de resterende middelen naar rato verdeeld over de scholen die een aanvraag voor dat schooljaar hebben ingediend. De middelen op de begroting blijft zo behouden voor het doel waarvoor ze zijn bestemd.

Voor de middelen voor de gemeenten geldt een zelfde systeem. Ook daar wordt over de jaren 2015, 2016 en 2017 een gefaseerde afbouw van het budget in drie stappen (60%, 30%, 10%) gerealiseerd. Daarmee houdt dit gelijke trend met de afbouw van het budget bij de scholen. En ook hier geldt de verplichting dat de middelen worden ingezet voor de maatschappelijke stage. Gemeenten kunnen ook slechts middelen aanvragen op voorwaarde dat minstens één van de middelbare scholen in hun gemeente de maatschappelijke stage op het onderwijsprogramma heeft staan, en daarvoor een aanvraag voor middelen heeft gedaan.

Hieronder staat schematisch weergegeven hoe het huidige wetsvoorstel eruit ziet, en hoe het alternatieve voorstel van CNV Onderwijs eruit ziet.

Wetsvoorstel

Alternatief voorstel CNV Onderwijs

